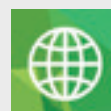


Ειδική έκθεση

Επενδυτική Διευκόλυνση ΑΚΕ: προσφέρει προστιθέμενη αξία;



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Τηλ. +352 4398-1

Email: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το διαδίκτυο (<http://europa.eu>).

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2015

Print	ISBN 978-92-872-3122-2	ISSN 1831-0826	doi:10.2865/659938	QJ-AB-15-015-EL-C
PDF	ISBN 978-92-872-3142-0	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/917420	QJ-AB-15-015-EL-N
EPUB	ISBN 978-92-872-3129-1	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/92773	QJ-AB-15-015-EL-E

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2015
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Printed in Luxembourg

Ειδική έκθεση

Επενδυτική Διευκόλυνση ΑΚΕ: προσφέρει προστιθέμενη αξία;

(υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4,
δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ)

Οι ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ελέγχων επιδόσεων και των ελέγχων συμμόρφωσης που αυτό διενεργεί επί συγκεκριμένων τομέων του προϋπολογισμού της ΕΕ ή επί συγκεκριμένων διαχειριστικών ζητημάτων. Το ΕΕΣ επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά καθήκοντα κατά τρόπον ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου ΙΙΙ, του οποίου προεδρεύει ο Karel Pinxten, Μέλος του ΕΕΣ, και το οποίο ειδικεύεται στους τομείς δαπανών που αφορούν τις εξωτερικές δράσεις. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν ο Klaus-Heiner Lehne, Μέλος του Συνεδρίου, συνεπικουρούμενος από τους Michael Weiss, προϊστάμενο του ιδιαίτερου γραφείου του, Sabine Hiernaux-Fritsch, προϊσταμένη Μονάδας, Lars Markström, επικεφαλής του κλιμακίου ελέγχου, Polina Cherneva και Αθανάσιο Τσάμη, ελεγκτές.



Από αριστερά: S. Hiernaux-Fritsch, M. Weiss, K.-H. Lehne, Α. Τσάμης, L. Markström.

Σημεία

Γλωσσάριο και συντομογραφίες

I – VII Σύνοψη

1 – 10 Εισαγωγή

1 – 9 Σύσταση της Επενδυτικής Διευκόλυνσης

10 Η προστιθέμενη αξία της Επενδυτικής Διευκόλυνσης

11 – 13 Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου

14 – 37 Παρατηρήσεις

14 – 27 Συνολικά, οι πράξεις της Επενδυτικής Διευκόλυνσης είναι συνεπείς με άλλα μέτρα αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ

16 – 18 Προσδιορισμός και επιλογή έργων

19 – 27 Μηχανισμοί χρηματοδότησης

28 – 37 Η Επενδυτική Διευκόλυνση παρέχει πρόσβαση σε μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση, δάνεια σε τοπικό νόμισμα και ασκεί καταλυτική επίδραση

29 – 30 Μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση

31 – 33 Χρηματοδότηση σε τοπικό νόμισμα

34 – 37 Καταλυτική επίδραση

38 – 42 Συμπεράσματα και συστάσεις

Παράρτημα I — Εγκριθείσες πράξεις, υπογραφείσες συμβάσεις και πραγματοποιηθείσες εκταμιεύσεις σε σχέση με την επενδυτική διευκόλυνση σε χώρες ΑΚΕ ετησίως και αθροιστικά

Παράρτημα II — Ανάλυση ανά χρηματοοικονομικό μέσο

Παράρτημα III — Κατάσταση των έργων που εξέτασε το Συνέδριο

Απαντήσεις της ΕΤΕπ

ΑΚΕ: Ομάδα κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού

Αντιπροσωπεία της ΕΕ: Η ΕΕ εκπροσωπείται από 139 αντιπροσωπείες και γραφεία της ΕΕ σε όλο τον κόσμο. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ υπάγονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εξυπηρετούν τα συμφέροντα της ΕΕ ως συνόλου.

ΕΤΑ: Ευρωπαϊκά Ταμεία Ανάπτυξης

Τα ΕΤΑ αποτελούν το κύριο μέσο που διαθέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση για την παροχή ενισχύσεων στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας προς τα κράτη της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, καθώς και προς τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη. Η συμφωνία εταιρικής σχέσης που υπεγράφη στο Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000 για χρονική περίοδο 20 ετών («συμφωνία του Κοτονού») αποτελεί το πλαίσιο που διέπει τις σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα κράτη ΑΚΕ και τις ΥΧΕ. Βασικός στόχος της είναι η μείωση και, τελικά, η εξάλειψη της φτώχειας.

ΕΤΕπ: Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Δυνάμει του άρθρου 309 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποστολή της ΕΤΕπ είναι να συμβάλλει στην ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς. Επιπλέον, σύμφωνα με τη συμφωνία του Κοτονού, η Τράπεζα διαχειρίζεται την Επενδυτική Διευκόλυνση ΑΚΕ.

ΜΜΕ: Μικρομεσαίες επιχειρήσεις

ΥΧΕ: Υπερπόντιες χώρες και εδάφη

I

Η Επενδυτική Διευκόλυνση ΑΚΕ συστάθηκε δυνάμει της συμφωνίας του Κοτονού και τέθηκε σε λειτουργία το 2003 για περίοδο 20 ετών. Στόχος της διευκόλυνσης είναι η στήριξη επενδύσεων φορέων του ιδιωτικού τομέα και φορέων του δημόσιου τομέα που λειτουργούν υπό εμπορικούς όρους, σε όλους τους οικονομικούς τομείς. Παρέχει μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση μέσω διαφόρων χρηματοοικονομικών μέσων, έχοντας στόχο να αποφέρει βιώσιμα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη.

II

Η Επενδυτική Διευκόλυνση, της οποίας το κεφάλαιο προέρχεται από το 9ο, το 10ο και το 11ο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης, είναι ένα ανανεώσιμο κεφάλαιο υψηλού κινδύνου, σκοπός του οποίου είναι να είναι οικονομικά βιώσιμο. Οι συνολικοί διαθέσιμοι κεφαλαιακοί πόροι της διευκόλυνσης ανέρχονται σε 3 685 εκατομμύρια ευρώ. Οι εισφορές κεφαλαίου από τα κράτη μέλη καταβάλλονται απευθείας στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), η οποία ασκεί τη διαχείριση της Διευκόλυνσης.

III

Για τον σκοπό του ελέγχου μας, χρησιμοποιήσαμε ως βάση πράξεις για τις οποίες υπογράφηκαν συμβάσεις μεταξύ 2011 και 2014, προκειμένου να αξιολογήσουμε κατά πόσον η Επενδυτική Διευκόλυνση απέφερε προστιθέμενη αξία στην αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ). Αξιολογήσαμε κατά πόσον οι πράξεις της Επενδυτικής Διευκόλυνσης ήταν συνεπείς με άλλες μορφές αναπτυξιακής ενίσχυσης της ΕΕ που παρασχέθηκαν στις χώρες ΑΚΕ και εκτιμήσαμε την πρόοδο που πέτυχε η Διευκόλυνση όσον αφορά την παροχή πρόσβασης σε μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση καθώς και σε δανεισμό σε τοπικά νομίσματα. Τέλος, αξιολογήσαμε εάν ήταν καταλυτική η επίδραση των πράξεων της Διευκόλυνσης.

IV

Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η Επενδυτική Διευκόλυνση προσφέρει πράγματι προστιθέμενη αξία στην αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ με τις χώρες ΑΚΕ.

V

Οι πράξεις της Επενδυτικής Διευκόλυνσης είναι συνολικά συνεπείς με την αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ με τις χώρες ΑΚΕ. Μάλιστα, έχουν δρομολογηθεί έργα στο πλαίσιο του κονδυλίου χρηματοδότησης με αντίκτυπο. Η συμβατική υποχρέωση πληροφόρησης των τελικών δικαιούχων σχετικά με τη χρηματοδότηση της ΕΤΕπ / Επενδυτικής Διευκόλυνσης δεν τηρείται πάντοτε και η τεχνική βοήθεια δεν στοχεύει πάντοτε σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).

VI

Η Επενδυτική Διευκόλυνση χορηγεί μακροπρόθεσμα δάνεια και χρηματοδότηση σε τοπικό νόμισμα. Επιπλέον, επιδρά ευνοϊκά, με τρόπο καταλυτικό.

VII

Στο τέλος της παρούσας έκθεσης, διατυπώνουμε δύο συστάσεις που σκοπό έχουν την αύξηση της προστιθέμενης αξίας που προσφέρει η Επενδυτική Διευκόλυνση.

Σύσταση της Επενδυτικής Διευκόλυνσης

01

Η Επενδυτική Διευκόλυνση, η οποία δημιουργήθηκε δυνάμει της συμφωνίας του Κοτονού¹ και της απόφασης για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ², τέθηκε σε λειτουργία το 2003 για περίοδο 20 ετών. Σκοπός της είναι η στήριξη επενδύσεων από φορείς του ιδιωτικού τομέα και φορείς του δημόσιου τομέα που λειτουργούν υπό εμπορικούς όρους, σε όλους τους οικονομικούς τομείς (υπηρεσίες, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, μεταφορές κ.λπ.). Παρέχει μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση μέσω διαφόρων χρηματοοικονομικών μέσων, έχοντας ως στόχο να αποφέρει βιώσιμα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη.

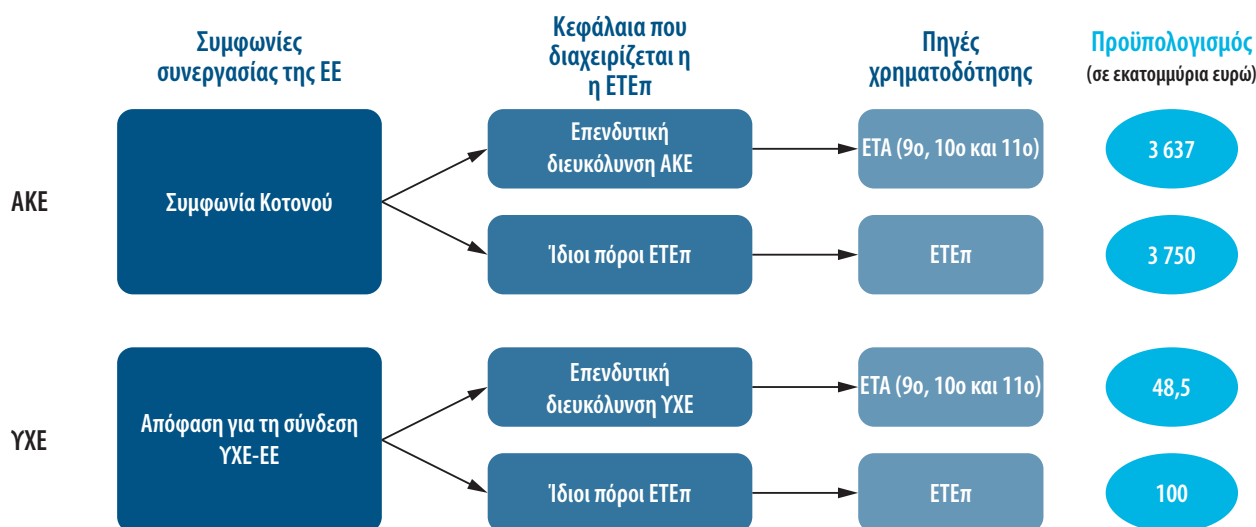
02

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) συνεισφέρει στη χρηματοδότηση της Διευκόλυνσης με ίδιους πόρους. Στο **γράφημα 1** κατωτέρω παρουσιάζεται μια επισκόπηση των κύριων συνιστωσών της χρηματοδότησης που παρέχουν η Επενδυτική Διευκόλυνση και η ΕΤΕπ από τους ίδιους πόρους της στην ομάδα χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) και στις Υπερπόντιες Χώρες και Εδάφη (ΥΧΕ).

- 1 Συμφωνία εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΚ (Κοτονού) (ΕΕ L 317 της 15.12.2000, σ. 3).
- 2 Απόφαση 2001/822/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2001, για τη σύνδεση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΕ L 314 της 30.11.2001, σ. 1).

Γράφημα 1

Επισκόπηση της χρηματοδότησης που παρέχεται από την Επενδυτική Διευκόλυνση και από ίδιους πόρους της ΕΤΕπ στις χώρες ΑΚΕ και τις ΥΧΕ



Πηγή: ΕΕΣ βάσει στοιχείων της ΕΤΕπ.

03

Οι εισφορές των κρατών μελών στην Επενδυτική Διευκόλυνση καταβάλλονται απευθείας στην ΕΤΕπ. Τα κεφάλαια αυτά διατίθενται στο πλαίσιο του 9ου, του 10ου και του 11ου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ). Η Επενδυτική Διευκόλυνση τελεί υπό τη διαχείριση της ΕΤΕπ, η οποία ενεργεί εξ ονόματος και με την κάλυψη της ΕΕ³, και, όπως και τα ΕΤΑ, δεν εμπίπτει στο πλαίσιο του γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ. Η Επενδυτική Διευκόλυνση δεν εμπίπτει στην εμβέλεια του ετήσιου ελέγχου του Συνεδρίου στο πλαίσιο της δήλωσης αξιοπιστίας και δεν υπόκειται σε απαλλαγή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁴.

04

Η Επενδυτική Διευκόλυνση είναι ένα ανανεώσιμο κεφάλαιο, ήτοι τα έσοδα και οι εξοφλήσεις του χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων του, προκειμένου να είναι οικονομικά βιώσιμο. Στο πλαίσιο του 9ου, του 10ου και του 11ου ΕΤΑ, διατέθηκε στη Διευκόλυνση συνολικός προϋπολογισμός ύψους 3 685,5 εκατομμυρίων ευρώ. Έως το τέλος του 2014, τα κράτη μέλη είχαν εισφέρει 2 057 εκατομμύρια ευρώ. Στο **παράρτημα Ι** παρέχονται περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το χαρτοφυλάκιο της Επενδυτικής Διευκόλυνσης στις χώρες ΑΚΕ.

05

Στο πλαίσιο του 11ου ΕΤΑ, οι κεφαλαιακοί πόροι της Επενδυτικής Διευκόλυνσης αναπληρώθηκαν με ειδική χρηματοδότηση ύψους 500 εκατομμυρίων ευρώ, για το «κονδύλιο χρηματοδότησης με αντίκτυπο» (Impact Financing Envelope, IFE) που χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση πράξεων με ευρύτερο αναπτυξιακό αντίκτυπο.

06

Στους λογαριασμούς της ΕΤΕπ, η Επενδυτική Διευκόλυνση αποτελεί στοιχείο εκτός ισολογισμού. Το χαρτοφυλάκιο της Επενδυτικής Διευκόλυνσης αυξήθηκε από 2,8 δισεκατομμύρια ευρώ στο τέλος του 2010 σε 4,5 δισεκατομμύρια ευρώ έως το τέλος του 2014. Τα έσοδα για τη συγκεκριμένη περίοδο παρουσιάζονται στο **πλαίσιο 1**.

07

Η συμφωνία του Κοτονού ορίζει ότι η Επενδυτική Διευκόλυνση πρέπει να λειτουργεί υπό εμπορικούς όρους χωρίς να προκαλεί στρεβλώσεις στις τοπικές αγορές και να μετατοπίζει ιδιωτικές πηγές κεφαλαίου. Η Διευκόλυνση πρέπει επίσης να επιδιώκει να λειτουργεί καταλυτικά όσον αφορά την ενθάρρυνση της κινητοποίησης μακροπρόθεσμων τοπικών χρηματοδοτικών πόρων και την προσέλκυση ιδιωτών επενδυτών και δανειστών⁵.

- 3 Άρθρο 51 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2015/323 του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 2015, σχετικά με τον δημοσιονομικό κανονισμό που εφαρμόζεται στο 11ο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΕ L 58 της 3.3.2015, σ. 17).
- 4 Εντούτοις, το Κοινοβούλιο διατύπωσε σειρά συστάσεων σχετικά με την Επενδυτική Διευκόλυνση στο ψήφισμά του της 29ης Απριλίου 2015 για την απαλλαγή του 2013: γενικός προϋπολογισμός της ΕΕ - 8ο, 9ο και 10ο ΕΤΑ, P8_TA-PROV(2015)0120, σημεία 53 έως 63.
- 5 Για λεπτομέρειες βλέπε άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία α) και β) του παραρτήματος ΙΙ της συμφωνίας του Κοτονού.

Πλαίσιο 1

Χαρτοφυλάκιο και έσοδα της Επενδυτικής Διευκόλυνσης κατά την περίοδο 2011–2014 (εκατομμύρια ευρώ)

	2011	2012	2013	2014
Υπογραφείσες συμβάσεις (αθροιστικά)	3 009,1	3 364,1	3 835,6	4 488,2
Συνολικά έσοδα για το οικονομικό έτος	78,4	45,7	10,3	31,2

Πηγή: ΕΤΕπ.

08

Όσον αφορά τους όρους της χρηματοδότησης, η ουσιαστική διαφορά μεταξύ της χρηματοδότησης από την Επενδυτική Διευκόλυνση και του δανεισμού από ίδιους πόρους της ΕΤΕπ είναι το επίπεδο του πιστωτικού κινδύνου. Ενώ οι ίδιοι πόροι της ΕΤΕπ διατίθενται αποκλειστικά για δάνεια που εξασφαλίζονται με αξιόπιστες εγγυήσεις και άλλους εγγυητικούς μηχανισμούς, η Επενδυτική Διευκόλυνση παρέχει χρηματοδότηση και με υψηλότερο επίπεδο κινδύνου. Τα δάνεια που προέρχονται από ίδιους πόρους της ΕΤΕπ χρησιμοποιούνται κυρίως για έργα του δημόσιου τομέα.

09

Η Επενδυτική Διευκόλυνση χορηγεί κυρίως πιστωτικές γραμμές σε χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές, κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου μέσω επενδύσεων ιδίων κεφαλαίων και χρηματοδότηση έργων υποδομών (βλέπε **παράρτημα II**).

Η προστιθέμενη αξία της Επενδυτικής Διευκόλυνσης**10**

Η ΕΤΕπ υπογραμμίζει τρεις συγκεκριμένους τρόπους με τους οποίους η Επενδυτική Διευκόλυνση μπορεί να προσφέρει προστιθέμενη αξία⁶:

- α) παρέχοντας στους δικαιούχους στις χώρες ΑΚΕ πρόσβαση σε μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση,
- β) παρέχοντας χρηματοδότηση σε τοπικό νόμισμα, και
- γ) αυξάνοντας την αξιοπιστία των δικαιούχων και κινητοποιώντας άλλους χρηματοδοτικούς πόρους, με σκοπό να ασκήσει καταλυτική επίδραση.

6 «2014 Annual report on EIB activity in Africa, the Caribbean and Pacific, and the overseas territories» (Ετήσια έκθεση του 2014 για τις δραστηριότητες της ΕΤΕπ στις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού και στα υπερπόντια εδάφη), σ. 17 (<http://www.eib.org/infocentre/publications/all/investment-facility-annual-report-2014.htm?lang=en>).

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου

11

Αξιολογήσαμε κατά πόσον η Επενδυτική Διευκόλυνση προσέφερε προστιθέμενη αξία στην αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ με τις χώρες ΑΚΕ. Στο πλαίσιο αυτό, ο έλεγχος μας επικεντρώθηκε στα ακόλουθα δύο ερωτήματα:

- α) Είναι οι πράξεις της Επενδυτικής Διευκόλυνσης συνεπείς με άλλα μέτρα αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ υπέρ χωρών ΑΚΕ;
- β) Προσφέρει η Επενδυτική Διευκόλυνση πρόσβαση σε μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση και δανεισμό σε τοπικό νόμισμα, και είναι καταλυτική η επίδρασή της;

12

Πρόκειται για έναν σύντομο και εστιασμένο έλεγχο και μάλιστα τον πρώτο που διενήργησε το Συνέδριο στον συγκεκριμένο τομέα, ο οποίος έλαβε χώρα κατά το διάστημα Ιανουαρίου-Μαΐου 2015. Ο έλεγχος κάλυψε τις πράξεις της Επενδυτικής Διευκόλυνσης στις χώρες ΑΚΕ για τις οποίες υπεγράφησαν συμβάσεις μεταξύ 2011 και 2014. Οι πράξεις που χρηματοδοτήθηκαν από ίδιους πόρους της ΕΤΕπ δεν περιλήφθηκαν, καθώς δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Συνεδρίου. Ο έλεγχος δεν κάλυψε επίσης τη χρηματοδότηση που παρέχεται στα ΥΧΕ, καθώς τα σχετικά ποσά ήταν αμελητέα. Στον έλεγχο δεν περιλήφθηκε αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των επακολούθων και, ως εκ τούτου, δεν εξάγεται συμπέρασμα ως προς την αποτελεσματικότητα της Επενδυτικής Διευκόλυνσης ΑΚΕ.

13

Οι ελεγκτικές εργασίες μας συνίσταντο σε αναλυτική επισκόπηση, συνεντεύξεις με υπαλλήλους της ΕΤΕπ και της Επιτροπής και σε λεπτομερή εξέταση δείγματος πράξεων. Διεξήχθη μία επίσκεψη ελέγχου, στην Κένυα και την Ουγκάντα. Το δείγμα, το οποίο κάλυπτε ένα φάσμα χρηματοοικονομικών μέσων και τομέων, περιλάμβανε 20 πράξεις που χρηματοδοτήθηκαν από την Επενδυτική Διευκόλυνση (βλέπε **παράρτημα ΙΙΙ**). Το δείγμα αντιπροσώπευε το 35 % του συνολικού αριθμού των συμβάσεων στο πλαίσιο της Επενδυτικής Διευκόλυνσης που συνήφθησαν με δικαιούχους στις χώρες ΑΚΕ μεταξύ 2011 και 2014.

Συνολικά, οι πράξεις της Επενδυτικής Διευκόλυνσης είναι συνεπείς με άλλα μέτρα αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ

14

Εξετάσαμε κατά πόσον οι πράξεις της Επενδυτικής Διευκόλυνσης ήταν συνεπείς με άλλα μέτρα αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ υπέρ των χωρών ΑΚΕ. Για τον σκοπό αυτό εξετάστηκαν οι σχετικές διαδικασίες επιλογής και ρυθμίσεις χρηματοδότησης. Η γνώμη μας σχετικά με τις 20 πράξεις που εξετάστηκαν είναι ότι ήταν συνεπείς με την αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ, όπως περιγράφεται εκτενώς στη συμφωνία του Κοτονού.

15

Το κονδύλιο χρηματοδότησης με αντίκτυπο παρέχει στην Επενδυτική Διευκόλυνση τη δυνατότητα να στηρίζει έργα υψηλότερου κινδύνου και παράλληλα να επιφέρει ευρύτερο αναπτυξιακό αντίκτυπο. Το εν λόγω κονδύλιο προσφέρει τεράστιες δυνατότητες περαιτέρω αύξησης της συνοχής με άλλα μέτρα αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ, μέσω της εστίασης σε έργα που επιφέρουν ισχυρό αναπτυξιακό αντίκτυπο και έχουν ως πρωταρχικό στόχο τη μείωση της φτώχειας. Κατόπιν απόφασης εγκριθείσας τον Απρίλιο του 2014 σχετικά με τα χρηματοοικονομικά μέσα που πρέπει να χρησιμοποιηθούν, εγκρίθηκαν δύο έργα πριν το τέλος του 2014.

Προσδιορισμός και επιλογή έργων

16

Η ΕΤΕπ συντονίζει τη διαδικασία προσδιορισμού και επιλογής έργων από την έδρα της στο Λουξεμβούργο. Προς τούτο συνεργάζεται με τους εκπροσώπους της στις χώρες ΑΚΕ, σε συνεννόηση με τις αντιπροσωπείες της ΕΕ εντός της εκάστοτε χώρας. Η προσφάτως εγκριθείσα απόφαση πολιτικής για την ενίσχυση της παρουσίας της ΕΤΕπ στις χώρες ΑΚΕ και τη συστέγαση των τοπικών γραφείων της ΕΤΕπ στις εγκαταστάσεις των αντιπροσωπειών της ΕΕ αναμένεται να βελτιώσει περαιτέρω τον συντονισμό μεταξύ της ΕΤΕπ και της Επιτροπής.

17

Οι προτάσεις χρηματοδότησης καταρτίζονται από την ΕΤΕπ και περιλαμβάνουν περιγραφή του έργου και της συνάφειάς του με τη στρατηγική στήριξης της ΕΕ για την αντίστοιχη χώρα ή περιφέρεια. Όταν μια πρόταση χρηματοδότησης παρουσιάζεται ενώπιον της επιτροπής της Επενδυτικής Διευκόλυνσης⁷, ζητείται από την Επιτροπή να διατυπώσει τη γνώμη της σχετικά με τη συνάφεια της πρότασης με την αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ. Αφότου η πρόταση εγκριθεί από την επιτροπή της Επενδυτικής Διευκόλυνσης, υποβάλλεται στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΤΕπ, το οποίο λαμβάνει την τελική απόφαση χρηματοδότησης.

18

Η επιτροπή διατύπωσε θετική γνώμη και για τις 20 πράξεις που εξετάσαμε. Τα σχόλια που διατύπωσε η Επιτροπή σε ορισμένες περιπτώσεις εξετάστηκαν στη σχετική συνεδρίαση της επιτροπής της Επενδυτικής Διευκόλυνσης.

7 Η επιτροπή της Επενδυτικής Διευκόλυνσης συγκροτήθηκε βάσει του άρθρου 13 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 617/2007 του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2007, σχετικά με την υλοποίηση του δέκατου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης δυνάμει της συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΚ (ΕΕ L 152 της 13.6.2007, σ. 1). Η επιτροπή απαρτίζεται από αντιπροσώπους των κρατών μελών και της Επιτροπής ως μέλους χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Μηχανισμοί χρηματοδότησης

Πιστωτικές γραμμές

19

Οι πιστωτικές γραμμές σε χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές είναι το κύριο μέσο που χρησιμοποιεί η Επενδυτική Διευκόλυνση προκειμένου να καλύψει τις χρηματοδοτικές ανάγκες μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στις χώρες ΑΚΕ. Η χρήση χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών για τον αναδανεισμό των πόρων σε ΜΜΕ παρέχει εν δυνάμει τη δυνατότητα προσέγγισης με τρόπο οικονομικά αποδοτικό πολύ περισσότερων ΜΜΕ από όσες θα ήταν δυνατό να στηριχθούν μέσω άμεσου δανεισμού από την ΕΤΕπ. Η συνεργασία με χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές παρέχει στην Επενδυτική Διευκόλυνση πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούν εξαιρετικά σημαντικές οικονομικές εξελίξεις στον ιδιωτικό τομέα.

20

Η ΕΤΕπ συνεργάζεται με χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές που έχουν επιλεγεί κατόπιν ελέγχων δέουσας επιμέλειας επί των πρότερων επιδόσεών τους, της μελλοντικής στρατηγικής τους και της εστίασης τους στον δανεισμό σε ευρύ φάσμα ΜΜΕ. Η Επενδυτική Διευκόλυνση αντλεί τα εξής δύο οφέλη από τη χρήση χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών: α) η διευκόλυνση παρέχει στους χρηματοπιστωτικούς

διαμεσολαβητές ασφαλή μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση, αναπτύσσοντας κατ' αυτό τον τρόπο τον τοπικό χρηματοπιστωτικό τομέα και β) η διευκόλυνση τονώνει τον αναδανεισμό των χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών προς τις ΜΜΕ.

21

Ως μέρος των ελέγχων επιλεξιμότητας που διενεργεί για την ορθή χρήση των πιστωτικών γραμμών, η ΕΤΕπ έχει καθιερώσει μια «διαδικασία κατανομής» στο πλαίσιο της οποίας η ΕΤΕπ εγκρίνει τους τελικούς δικαιούχους πριν από την εκταμίευση πιστωτικής γραμμής προς τον χρηματοπιστωτικό διαμεσολαβητή⁸. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη διαδικασία, ο χρηματοπιστωτικός διαμεσολαβητής πρέπει να αναφέρει ρητώς την ΕΤΕπ / Επενδυτική Διευκόλυνση στη συμφωνία αναδανεισμού με κάθε τελικό δικαιούχο και να διαβιβάζει στην ΕΤΕπ πληροφορίες σχετικά με τη χρησιμοποίηση της πιστωτικής γραμμής.

22

Η διαδικασία κατανομής, η οποία είναι χρήσιμη για τον έλεγχο επιλεξιμότητας των τελικών δικαιούχων, δεν ακολουθείται από πολλούς άλλους οργανισμούς αναπτυξιακής χρηματοδότησης. Διαπιστώσαμε ότι η διαδικασία κατανομής εφαρμόστηκε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα έργα του δείγματος στην Ουγκάντα, όχι όμως και στην Κένυα όσον αφορά την υποχρέωση ρητής αναφοράς της ΕΤΕπ / Επενδυτικής Διευκόλυνσης (βλέπε **πλαίσιο 2**).

8 Η «διαδικασία κατανομής» δεν εφαρμόζεται στη μικροχρηματοδότηση για την οποία οι χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές παρέχουν στην ΕΤΕπ συνολικό κατάλογο κατανομής.

Χρησιμοποίηση των χρηματοδοτικών πόρων της Επενδυτικής Διευκόλυνσης από τους χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές

Καμία από τις τρεις τράπεζες στις οποίες πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στην Κένυα δεν είχε αναφέρει ρητώς τη χρηματοδότηση της Επενδυτικής Διευκόλυνσης στις οικείες συμφωνίες αναδανεισμού με τις ΜΜΕ. Από την άποψη αυτή, οι χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές αθέτησαν τις συμβατικές υποχρεώσεις τους, με αποτέλεσμα οι τελικοί δικαιούχοι να μη γνωρίζουν ότι η Επενδυτική Διευκόλυνση ήταν η πηγή χρηματοδότησης.

23

Πολλές από τις πιστωτικές γραμμές που διατίθενται σε χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές συμπληρώνονται με διάφορα είδη τεχνικής βοήθειας⁹. Παρότι είχε επίσης προβλεφθεί η παροχή τεχνικής βοήθειας στους τελικούς δικαιούχους υπό τη μορφή κατάρτισης στον τομέα της διαχείρισης και ανάπτυξης έργου, διαπιστώσαμε ότι, όσον αφορά τις πιστωτικές γραμμές που υποβλήθηκαν σε έλεγχο, οι χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές δεν είχαν ενημερώσει τις ΜΜΕ σχετικά με την ύπαρξη της δυνατότητας παροχής των εν λόγω μορφών τεχνικής βοήθειας.

Επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων

24

Η συμφωνία του Κοτονού επιτρέπει την παροχή κεφαλαίου επιχειρηματικού κινδύνου υπό τη μορφή της ίδιας συμμετοχής, κατά κανόνα με μερίδια μειοψηφίας χωρίς δυνατότητα άσκησης ελέγχου¹⁰. Η ίδια συμμετοχή παρέχει κεφάλαια ανάπτυξης σε ΜΜΕ για την προώθηση της χρηματοοικονομικής ένταξης, της δημιουργίας θέσεων

εργασίας και της επιχειρηματικότητας. Για επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων, η ΕΤΕπ θέτει ως όριο χρηματοδοτικού ανοίγματος το 20 % των συνολικών κεφαλαιακών πόρων. Στο τέλος του 2014, το ποσοστό ιδίων κεφαλαίων της Επενδυτικής Διευκόλυνσης αντιστοιχούσε στο 13 % των συνολικών κεφαλαιακών πόρων.

25

Η Επενδυτική Διευκόλυνση πραγματοποιεί επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων τόσο απευθείας —μέσω της απόκτησης μετοχών μιας εταιρείας— όσο και εμμέσως μέσω ιδιωτικού επενδυτικού κεφαλαίου (βλέπε παράδειγμα στο **πλαίσιο 3**). Σε σύγκριση με τον δανεισμό, οι επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων απαιτούν πιο ενεργή διαχείριση εκ μέρους της ΕΤΕπ. Κατά κανόνα, η ΕΤΕπ εκπροσωπείται σε συμβουλευτικές επιτροπές κεφαλαίων, όπου έχει τη δυνατότητα να εξασφαλίζει τη συνοχή με επιλεγμένες στρατηγικές, καθώς και την ευθυγράμμιση με την πολιτική ανάπτυξης της ΕΕ. Τα ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια επιδιώκουν επίσης στόχους κοινωνικού αντίκτυπου (βλέπε παράδειγμα στο **πλαίσιο 8 — Ταμείο μικροχρηματοδοτήσεων**).

9 Παραδείγματος χάριν, εκτιμήσεις κινδύνου, άσκηση δέουσας επιμέλειας, κατάρτιση στον τομέα της διαχείρισης, ανάπτυξη έργου.

10 Άρθρο 2 του παραρτήματος II της συμφωνίας του Κοτονού.

Παράδειγμα επένδυσης μέσω ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων

Η Επενδυτική Διευκόλυνση έχει συμφωνήσει να επενδύσει 10 εκατομμύρια ευρώ σε ένα ιδιωτικό επενδυτικό κεφάλαιο που δημιουργήθηκε με σκοπό την πραγματοποίηση επενδύσεων σε μεσαίες επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε χώρες της Ανατολικής Αφρικής. Η ΕΤΕπ εκπροσωπείται στη συμβουλευτική επιτροπή του κεφαλαίου. Σύμφωνα με την επενδυτική στρατηγική, σκοπός είναι η απόκτηση στρατηγικής σημασίας συμμετοχών μειοψηφίας σε μεσαίες επιχειρήσεις που διαθέτουν σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης. Πρόθεση είναι να πραγματοποιηθούν επενδύσεις με περίοδο διακράτησης τεσσάρων έως έξι ετών σε έως και 14 διαφορετικές εταιρείες. Έμφαση δίνεται στους τομείς των καταναλωτικών αγαθών του λιανικού εμπορίου, των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, των τηλεπικοινωνιών και του κατασκευαστικού τομέα.

Η πρώτη επένδυση του κεφαλαίου ήταν η συμμετοχή στην εξαγορά του μεγαλύτερου παραγωγού προϊόντων προσωπικής φροντίδας στην Τανζανία. Η εξαγορά έλαβε χώρα σε κοινοπραξία με μεγάλη διεθνή τράπεζα και έναν ακόμη όμιλο επενδύσεων ιδιωτικών μετοχικών κεφαλαίων.

Άμεσες επενδύσεις σε έργα υποδομής

26

Σε πολλές χώρες ΑΚΕ υπάρχει σημαντική έλλειψη σε βασικές υποδομές. Η Επενδυτική Διευκόλυνση στηρίζει έργα υποδομής στους τομείς της παραγωγής και παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, των τηλεπικοινωνιών, της ύδρευσης και της αποχέτευσης, καθώς και των μεταφορών, της υγείας και της εκπαίδευσης. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί σε έργα που αφορούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την αλλαγή του κλίματος. Τα έργα υποδομών μπορούν να δημιουργήσουν βιώσιμη ανάπτυξη, θέσεις εργασίας, καθώς και να βελτιώσουν την περιφερειακή ολοκλήρωση.

27

Διαπιστώθηκε ότι όλα τα ελεγχθέντα έργα υποδομών ήταν συνεπή με άλλα μέτρα αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ (βλέπε παράδειγμα στο **πλαίσιο 4**).

Η Επενδυτική Διευκόλυνση παρέχει πρόσβαση σε μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση, δάνεια σε τοπικό νόμισμα και ασκεί καταλυτική επίδραση

28

Εξετάσαμε κατά πόσον οι πράξεις της Επενδυτικής Διευκόλυνσης παρείχαν την επιδιωκόμενη προστιθέμενη αξία. Παρόλο που η κατάσταση της αγοράς είναι σήμερα διαφορετική, τα πρώτα χρόνια δραστηριοποίησης της Επενδυτικής Διευκόλυνσης η ΕΤΕπ ήταν ένας από τους λίγους παράγοντες στην αγορά που προσέφεραν μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση σε τοπικά νομίσματα στον ιδιωτικό τομέα. Η επίδραση της Διευκόλυνσης ήταν επίσης καταλυτική στον βαθμό που προσέλκυσε πρόσθετη χρηματοδότηση.

Παράδειγμα έργου υποδομής

Η Επενδυτική Διευκόλυνση επένδυσε 30 εκατομμύρια ευρώ στον σταθμό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας του Kribi που λειτουργεί με φυσικό αέριο, έναν θερμοηλεκτρικό σταθμό ισχύος 216 MW στο Καμερούν. Ο σταθμός, με συνολικό κόστος έργου ύψους 253 εκατομμυρίων ευρώ, είναι ο πρώτος στο είδος του στη χώρα και πρόκειται να τροφοδοτεί με ηλεκτρική ενέργεια πάνω από 160 000 νοικοκυριά, την τοπική βιομηχανία και μικρές επιχειρήσεις. Σκοπός του έργου είναι να καλύψει την αυξανόμενη εγχώρια ζήτηση για ηλεκτρική ενέργεια, να ευνοήσει το εμπόριο, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την οικονομική ανάπτυξη.

Παρατηρήσεις

Μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση

29

Σε όλους τους τομείς οι επενδύσεις είθισται να είναι βιωσιμότερες όταν περιλαμβάνουν μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση. Όταν η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση παρέχεται εν είδει πιστωτικών γραμμών προς χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές, οι τράπεζες έχουν τη δυνατότητα επιπλέον εγγυημένης χρηματοδότησης. Αυτό είναι χρήσιμο για τον αναδανεισμό των τραπεζών σε ΜΜΕ που έχουν ανάγκη χρηματοδότησης. Στο ελεγχθέν δείγμα, η μέση διάρκεια των δανείων σε χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές ήταν εννέα έτη.

30

Η ΕΤΕπ δεν αποτελεί εξαίρεση, δεδομένου ότι η πλειονότητα των υπόλοιπων οργανισμών αναπτυξιακής χρηματοδότησης προσφέρει επίσης μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση. Εντούτοις, τα τελευταία χρόνια η Επενδυτική Διευκόλυνση αύξησε σημαντικά τον δανεισμό της για πιστωτικές γραμμές. Στο τέλος του 2014 οι πιστωτικές γραμμές αντιστοιχούσαν στο 28 % του χαρτοφυλακίου της Επενδυτικής Διευκόλυνσης σε σύγκριση με 14 % στο τέλος του 2010. Το αυξημένο μερίδιο αντικατοπτρίζει τη σημασία που εξακολουθεί να έχει η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση που χορηγεί η Επενδυτική Διευκόλυνση (βλέπε **πλαίσιο 5**).

Πλαίσιο 5

Πιστωτικές γραμμές Επενδυτικής Διευκόλυνσης για την περίοδο 2011–2014 (εκατομμύρια ευρώ)

Χώρα/Περιφέρεια	2011	2012	2013	2014	Σύνολο
Μποτσουάνα				20,00	20,00
Δομινικανή Δημοκρατία	15,50		1,00		16,50
Γκάνα	8,00		20,00	20,00	48,00
Αϊτή	8,00				8,00
Κένυα	13,50	76,50		50,00	140,00
Μαλάουι			15,00		15,00
Μοζαμβίκη				5,00	5,00
Νιγηρία		100,17	120,00	50,00	270,17
Περιφέρεια-Αφρική				80,11	80,11
Περιφέρεια-Καραϊβική	50,00				50,00
Περιφέρεια-Ανατολική Αφρική	4,00	60,00	114,00	152,00	330,00
Περιφέρεια-Νότια Αφρική				25,50	25,50
Περιφέρεια-Δυτική Αφρική	10,00				10,00
Ρουάντα	8,00				8,00
Σειϋέλλες		5,00			5,00
Ζάμπια				25,00	25,00
Σύνολο	177,00	241,67	270,00	427,61	1 056,28

Πηγή: ΕΤΕπ.

Χρηματοδότηση σε τοπικό νόμισμα

31

Όπου είναι εφικτό και σκόπιμο, η ΕΤΕπ ενθαρρύνεται να παρέχει δάνεια σε τοπικό νόμισμα προκειμένου να αποφεύγεται ο συναλλαγματικός κίνδυνος για τους τελικούς δικαιούχους¹¹. Σύμφωνα με την εσωτερική πολιτική πιστωτικού κινδύνου της ΕΤΕπ, ο δανεισμός σε τοπικό νόμισμα περιορίζεται στο 20 % του συνολικού κεφαλαίου της Επενδυτικής Διευκόλυνσης. Κατά την περίοδο 2011-2014, η χρηματοδότηση σε τοπικό νόμισμα ήταν υψηλότερη από ποτέ, τόσο από άποψη ετήσιου όγκου όσο και από άποψη ποσοστού επί του συνολικού χαρτοφυλακίου της Επενδυτικής Διευκόλυνσης. Στο τέλος του 2014, το ποσό των δανείων σε τοπικό νόμισμα αντιστοιχούσε στο 18,1 % του συνολικού κεφαλαίου της Επενδυτικής Διευκόλυνσης.

32

Με τη χορήγηση δανείων σε τοπικό νόμισμα αυξάνεται σε αξιοσημείωτο βαθμό ο αναπτυξιακός αντίκτυπος της Επενδυτικής Διευκόλυνσης. Πρόκειται για μια πρωτοβουλία που έχουν υποδεχθεί με θέρμη πολλοί χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές στις χώρες ΑΚΕ (βλέπε παράδειγμα στο **πλαίσιο 6**).

33

Χρηματοδότηση σε τοπικό νόμισμα παρέχεται και από άλλους οργανισμούς αναπτυξιακής χρηματοδότησης, ενώ ορισμένοι χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές διαθέτουν τα μέσα να διαχειριστούν μόνοι τους τον συναλλαγματικό κίνδυνο. Εντούτοις, εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλη ζήτηση για δάνεια σε τοπικό νόμισμα και η ΕΤΕπ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην κάλυψη της ζήτησης αυτής.

¹¹ Άρθρο 5, στοιχείο γ), της συμφωνίας του Κοτονού.

Πλαίσιο 6

Μικροχρηματοδότηση στην Αϊτή

Σε ίδρυμα μικροχρηματοδότησης στην Αϊτή διατέθηκε πιστωτική γραμμή με σκοπό να διευκολυνθεί η ανάπτυξη του χαρτοφυλακίου δανείων του όσον αφορά την ανοικοδόμηση μετά τον σεισμό. Οι δικαιούχοι-στόχοι είναι ανεξάρτητοι επιχειρηματίες και πολύ μικρές εταιρείες σε αστικές περιοχές, οι οποίοι δραστηριοποιούνται κυρίως στο εμπόριο, τη βιοτεχνία και τις υπηρεσίες. Το ποσό που χορήγησε η Επενδυτική Διευκόλυνση, το οποίο ισοδυναμεί με 3 εκατομμύρια ευρώ, εκταμιεύθηκε σε τοπικό νόμισμα (gourde της Αϊτής). Η Επενδυτική Διευκόλυνση αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου τον συναλλαγματικό κίνδυνο. Η πρωτοβουλία προσφέρει πρόσβαση σε χρηματοδότηση σε μικρές τοπικές επιχειρήσεις.

Καταλυτική επίδραση

34

Η συμφωνία του Κοτονού ορίζει ότι οι πράξεις της Επενδυτικής Διευκόλυνσης πρέπει να λειτουργούν καταλυτικά όσον αφορά την ενθάρρυνση της κινητοποίησης μακροπρόθεσμων τοπικών χρηματοδοτικών πόρων και την προσέλκυση αλλοδαπών ιδιωτών επενδυτών και δανειστών για την εκτέλεση έργων στα κράτη ΑΚΕ¹².

35

Μια απλή μέθοδος για τον προσδιορισμό της καταλυτικής επίδρασης είναι ο υπολογισμός δεικτών μόχλευσης διαιρώντας το συνολικό ποσό των επενδύσεων στα έργα με το συνολικό ποσό που χορήγησε η Επενδυτική Διευκόλυνση. Βάσει των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο συνεντεύξεων με χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές και τελικούς δικαιούχους, στο ελεγχθέν δείγμα, το οποίο περιλαμβάνει 20 έργα της Επενδυτικής Διευκόλυνσης, αντιστοιχούν οι ακόλουθοι δείκτες μόχλευσης (βλέπε **πλαίσιο 7**).

¹² Άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β), του παραρτήματος II της συμφωνίας του Κοτονού.

Δείκτης μόχλευσης

Χρηματοοικονομικό μέσο	Μόχλευση	Σχόλια
Έργα υποδομής και άμεσα δάνεια	4,6	Συνολικό κόστος έργου διαιρούμενο διά το δεσμευμένο ποσό της Επενδυτικής Διευκόλυνσης
Πιστωτικές γραμμές	3,2	Η Επενδυτική Διευκόλυνση χρηματοδοτεί έως το 50 % του συνολικού κόστους του έργου
Ίδια κεφάλαια	7,1	Συνολικό ποσό ιδίων κεφαλαίων διαιρούμενο διά το δεσμευμένο ποσό της Επενδυτικής Διευκόλυνσης

Πηγή: ΕΕΣ.

36

Η αξιολόγηση του αντίκτυπου της Επενδυτικής Διευκόλυνσης όσον αφορά τη μόχλευση πρόσθετων πόρων δεν είναι πάντοτε εύκολη. Η μέτρηση του αντίκτυπου εξαρτάται από το κατά πόσον η Επενδυτική Διευκόλυνση λειτούργησε ως πρόσθετη πηγή χρηματοδότησης (η ΕΤΕπ συμμετέχει σε ένα έργο κατόπιν αιτήματος άλλου οργανισμού αναπτυξιακής χρηματοδότησης) ή ως κινητήρια δύναμη (το έργο δρομολογήθηκε με πρωτοβουλία της ΕΤΕπ).

37

Εντούτοις, ως καταλυτική επίδραση δεν νοείται μόνον η μόχλευση αλλά κάτι ευρύτερο. Η προστιθέμενη αξία της Επενδυτικής Διευκόλυνσης έγκειται επίσης στην ενισχυμένη αξιοπιστία που εξασφαλίζει η συμμετοχή της ΕΤΕπ. Η αυξημένη αξιοπιστία ενισχύει την εμπιστοσύνη άλλων δανειστών και χορηγών βοήθειας, προσελκύοντας τη συμμετοχή τους σε συγκεκριμένα έργα (βλέπε παραδείγματα στο **πλαίσιο 8**).

Έργα με ισχυρή καταλυτική επίδραση

Μονάδα αιολικής ενέργειας στη λίμνη Turkana

Η Επενδυτική Διευκόλυνση συμμετέχει στη χρηματοδότηση του έργου κατασκευής της μονάδας αιολικής ενέργειας στη λίμνη Turkana, ύψους 623 εκατομμυρίων ευρώ. Πρόκειται για μία από τις μεγαλύτερες μεμονωμένες ιδιωτικές επενδύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί ποτέ στην Κένυα και για τη μεγαλύτερη μονάδα αιολικής ενέργειας στην υποσαχάρια Αφρική. Η εκ μέρους της Επενδυτικής Διευκόλυνσης χρηματοδότηση ανέρχεται σε 150 εκατομμύρια ευρώ. Πρόκειται για ένα έργο που καταδεικνύει την ισχυρή καταλυτική επίδραση της Επενδυτικής Διευκόλυνσης: η συμμετοχή της ΕΤΕπ συνέβαλε σημαντικά στην ενθάρρυνση και άλλων επενδυτών να συμμετάσχουν.

Ταμείο μικροχρηματοδοτήσεων

Η Επενδυτική Διευκόλυνση επένδυσε 5 εκατομμύρια ευρώ σε ένα Ταμείο μικροχρηματοδοτήσεων που απευθύνεται σε ιδρύματα μικροχρηματοδότησης και μικρούς παραγωγούς που δραστηριοποιούνται στον τομέα του δίκαιου εμπορίου σε όλη την Αφρική. Το συνολικό αντληθέν κεφάλαιο ανήλθε σε 22 εκατομμύρια ευρώ. Αρχικά το Ταμείο συστάθηκε με πρωτοβουλία τριών μη κυβερνητικών οργανώσεων. Χωρίς τη στήριξη της Επενδυτικής Διευκόλυνσης κατά πάσα πιθανότητα το συγκεκριμένο έργο δεν θα είχε ολοκληρωθεί.

38

Βάσει των ελεγκτικών εργασιών που πραγματοποιήθηκαν καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η Επενδυτική Διευκόλυνση προσφέρει προστιθέμενη αξία στην αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ με τις χώρες ΑΚΕ. Η διευκόλυνση είναι συνεπής με την αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ με τις χώρες ΑΚΕ, προσφέρει πρόσβαση σε μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση και δάνεια σε τοπικό νόμισμα, ενώ η επίδραση που ασκεί είναι καταλυτική.

39

Η συνοχή της Επενδυτικής Διευκόλυνσης με άλλους τομείς της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ με τις χώρες ΑΚΕ ενισχύθηκε περαιτέρω όταν η ΕΤΕπ ξεκίνησε να αναλαμβάνει έργα υψηλότερου κινδύνου μέσω του κονδυλίου χρηματοδότησης με αντίκτυπο (βλέπε σημείο 15).

40

Στην Κένυα διαπιστώσαμε ότι οι χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές δεν συμμορφώνονταν πλήρως με την απαίτηση διαφάνειας που συνίσταται στη ρητή μνεία της Επενδυτικής Διευκόλυνσης στις συμφωνίες αναδανεισμού τους με ΜΜΕ (βλέπε σημεία 21 και 22).

Σύσταση 1 Συστηματική ρητή αναφορά της Επενδυτικής Διευκόλυνσης στις συμφωνίες αναδανεισμού

Η ΕΤΕπ οφείλει να διασφαλίζει ότι οι χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές περιλαμβάνουν στις συμβάσεις αναδανεισμού που συνάπτουν ρητή μνεία στην Επενδυτική Διευκόλυνση, ούτως ώστε οι τελικοί δικαιούχοι να ενημερώνονται για την πηγή της χρηματοδότησης.

41

Η τεχνική βοήθεια που παρασχέθηκε συμπληρωματικά προς τις πιστωτικές γραμμές δεν στόχευσε επαρκώς τους τελικούς δικαιούχους (βλέπε σημείο 23).

Σύσταση 2 Πρόταση παροχής τεχνικής βοήθειας συμπληρωματικά προς τις πιστωτικές γραμμές


Για την ενίσχυση του αναπτυξιακού αντίκτυπου σε επίπεδο ΜΜΕ, η ΕΤΕπ από κοινού με τους χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές πρέπει να διασφαλίζει ότι οι τελικοί δικαιούχοι είναι σε θέση να επωφεληθούν πλήρως από την τεχνική βοήθεια.

42

Η Επενδυτική Διευκόλυνση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην παροχή πρόσβασης σε μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση και στη χορήγηση δανείων σε τοπικό νόμισμα. Συν τοις άλλοις, έχει ασκήσει ευνοϊκή και καταλυτική επίδραση (βλέπε σημεία 28 έως 37).

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα ΙΙΙ, του οποίου προεδρεύει ο κ. Karel PINXTEN, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 22ας Σεπτεμβρίου 2015.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο



Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
Πρόεδρος

Εγκριθείσες πράξεις, υπογραφείσες συμβάσεις και πραγματοποιηθείσες εκταμιεύσεις σε σχέση με την Επενδυτική Διευκόλυνση σε χώρες ΑΚΕ ετησίως και αθροιστικά

(σε εκατομμύρια ευρώ)

	2003–2010	2011	2012	2013	2014	Σύνολο
Εγκρίσεις	3 396,3	429,6	617,0	818,0	443,6	5 704,6
Υπογραφές	2 816,1	193,0	355,0	471,5	652,6	4 488,2
Εκταμιεύσεις	1 401,4	305,5	315,1	277,2	290,5	2 589,7

Πηγή: ΕΤΕπ.

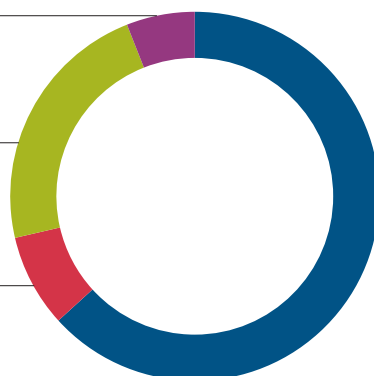
**Ανάλυση ανά χρηματοοικονομικό μέσο
Ποσά που εγκρίθηκαν μεταξύ 2011 και 2014**

Λοιπά
100 σε εκατομμύρια ευρώ

Έργα υποδομής
378 σε εκατομμύρια ευρώ

Ίδια κεφάλαια
136 σε εκατομμύρια ευρώ

Πιστωτικές γραμμές
1 056 σε εκατομμύρια ευρώ



Πηγή: ΕΤΕπ.

Κατάλογος των έργων που εξέτασε το Συνέδριο (σε εκατομμύρια ευρώ)

Αριθ.	Χώρα	Ονομασία σύμβασης	Εγκριθέν ποσό επενδυτικής διευκόλυνσης	Συνολικό ποσό έργου ¹	Έτος υπο-γραφής	Τομέας/μέσο
1	Καμερούν	Εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που λειτουργεί με φυσικό αέριο στο Kribi	29,5	260	2012	INFRA (Ενέργεια)
2	Αϊτή	Δάνειο σε τοπικό νόμισμα ACME Αϊτή	3,0	6	2011	Πιστωτική γραμμή
3	Κένυα	Μονάδα αιολικής ενέργειας στη λίμνη Turkana	150,0	623	2014	INFRA (Ενέργεια)
4	Κένυα	Family Bank PEFF	10,0	20	2013	Πιστωτική γραμμή
5	Κένυα	Στεγαστικά δάνεια	20,0	50	2012	Πιστωτική γραμμή
6	Κένυα	Μέσο μικροχρηματοδότησης Family Bank	10,0	20	2013	Πιστωτική γραμμή
7	Κένυα	Shelter Afrique	15,0	38	2013	Αστική ανάπτυξη
8	Μαλάουι	Πιστωτική γραμμή Μαλάουι	15,0	30	2013	Πιστωτική γραμμή
9	Μαυρίκιος	Mauritius Airport Hotel	8,0	21	2012	Τουρισμός
10	Νιγηρία	Access Bank	50,0	125	2012	Πιστωτική γραμμή
11	Περιφέρεια-Αφρική	Ταμείο ADENA	12,0	100	2011	Ίδια κεφάλαια
12α)	Περιφέρεια-Αφρική	EDFI / EFP-Proparco	Μέρος της ανάληψης υποχρέωσης ύψους 100 εκατομμυρίων στο EDFI-EFP	75	2013	Δάνειο
12β)	Κένυα	EDFI / EFP-FMO		45		Πιστωτική γραμμή
13	Περιφέρεια-Αφρική	Ταμείο Catalyst	8,93	125	2011	Μετοχικό κεφάλαιο
14	Περιφέρεια-Αφρική	Ταμείο Convergence ICT	19,25	145	2012	Μετοχικό κεφάλαιο
15	Περιφέρεια-χώρες ΑΚΕ	FEFISOL	5,0	22	2011	Μετοχικό κεφάλαιο
16	Περιφέρεια-Αφρική	PTA Bank	80,0	160	2014	Πιστωτική γραμμή
17	Τανζανία	NMB-PEFF	50,0	107	2013	Πιστωτική γραμμή
18	Τανζανία	NMB-Μικροχρηματοδότηση	20,0	88	2013	Πιστωτική γραμμή
19	Ουγκάντα	Crane Bank	28,0	56	2014	Πιστωτική γραμμή
20	Ουγκάντα	EADB	25,0	50	2012	Πιστωτική γραμμή

1 Δεσμευμένα ποσά κατά τον χρόνο του ελέγχου.

Σύνοψη

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων εκφράζει την ικανοποίησή της για την τελική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου με τίτλο «The ACP Investment Facility (ACP IF): does it provide added value?». Ο έλεγχος επέτρεψε να αξιολογηθεί η συμβατότητα και η συνάφεια ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος έργων που έχει χρηματοδοτήσει η Επενδυτική Διευκόλυνση, προς τους αναπτυξιακούς στόχους που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως αυτοί ορίζονται στη συμφωνία του Κοτονού. Αποδεχόμαστε όλα τα πορίσματα και τις συστάσεις που διατύπωσε το Τμήμα III.

Παρατηρήσεις

Μηχανισμοί χρηματοδότησης

26

Η Επενδυτική Διευκόλυνση πράγματι χρηματοδοτεί έργα βασικών υποδομών υπό στενή έννοια (κυρίως ιδιωτικά) στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και του νερού. Οι παρεμβάσεις στους τομείς της παιδείας και της υγείας πραγματοποιούνται προς το παρόν κατά κύριο λόγο στο πλαίσιο χρηματοδοτήσεων με μεσολάβηση ενδιάμεσων φορέων (υπό μορφή είτε πιστωτικών γραμμών είτε συμμετοχών σε επενδυτικά κεφάλαια), κυρίως μέσω του κονδυλίου που συστάθηκε το 2014 για χρηματοδοτήσεις με αντίκτυπο (impact financing). Ο στόχος είναι να βελτιώσουμε την πρόσβαση στην υγεία και την παιδεία, ιδίως για τις πιο ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, στηρίζοντας κυρίως την αύξηση της προσφοράς εκ μέρους ιδιωτικών επιχειρήσεων. Ωστόσο, σκοπεύουμε να αρχίσουμε να παρεμβαίνουμε και πιο άμεσα για τη στήριξη των βασικών υποδομών στους δύο αυτούς τομείς, ιδίως μέσα από πρόσθετες παρεμβάσεις που περιλαμβάνουν συνδυασμό χρηματοδοτικών μέσων («blending»).

Συμπεράσματα και συστάσεις

Σύσταση 1

Η συστηματική αναφορά της χρηματοδοτικής πηγής στις δανειακές συμβάσεις μεταξύ ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών φορέων και τελικών δικαιούχων περιλαμβάνεται ήδη ως συμβατική ρήτρα σε όλες τις συμβάσεις χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης που συνάπτουμε. Δεσμευόμαστε να ελέγχουμε με αυξημένη επιμέλεια το κατά πόσον η ρήτρα αυτή εφαρμόζεται πραγματικά. Σε συνέχεια του ελέγχου που πραγματοποιήθηκε, ζητήσαμε ήδη από τους κενυάτες εταίρους μας¹ να μας βοηθήσουν στην αποτελεσματική εφαρμογή αυτής της συμβατικής υποχρέωσης και στο μέλλον θα δίδουμε ιδιαίτερη προσοχή σε αυτήν την πτυχή, η οποία είναι κρίσιμης σημασίας για την ανάδειξη της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της συμφωνίας του Κοτονού.

Σύσταση 2

Αν και πράγματι σημαντικό μέρος της τεχνικής βοήθειας προορίζεται για τη βελτίωση των ικανοτήτων των τοπικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (κυρίως των εμπορικών τραπεζών και των οργανισμών μικροχρηματοδότησης), με στόχο τον συνολικό εκσυγχρονισμό του χρηματοπιστωτικού τομέα στις χώρες ΑΚΕ, τα προγράμματα τεχνικής βοήθειας απευθύνονται επίσης, σε μικρότερο βαθμό, στους τελικούς δικαιούχους, δηλ. τους επιχειρηματίες, ώστε να βοηθήσουν περισσότερα επενδυτικά σχέδια μικρομεσαίων επιχειρήσεων να καταστούν κατάλληλα για χρηματοδότηση. Οι πιο πρόσφατες πράξεις μας στον τομέα της τεχνικής βοήθειας έχουν ήδη αρχίσει να στοχεύουν απευθείας και επιχειρήσεις. Πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι στο πλαίσιο του 11ου ΕΤΑ η ΕΤΕπ προτίθεται να ενισχύσει τη συνεργασία της με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ιδίως στο πλαίσιο πράξεων που χρηματοδοτούνται μέσω συνδυασμού χρηματοδοτικών μέσων («blending») για τη στήριξη της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα. Αυτό θα επιτρέψει να αυξηθεί ο όγκος και να διευρυνθεί το φάσμα της τεχνικής βοήθειας που προσφέρεται στους τελικούς δικαιούχους των πόρων της Επενδυτικής Διευκόλυνσης. Ήδη διεξάγονται συζητήσεις σχετικά με συγκεκριμένες προσεγγίσεις.

¹ Έργο SHELTER-AFRIQUE COMMUNITY DEVELOPMENT.

ΠΩΣ ΘΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΙΤΕ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ

Δωρεάν εκδόσεις:

- ένα αντίτυπο:
από το EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).
- περισσότερα από ένα αντίτυπα ή αφίσες/χάρτες:
από τις αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://ec.europa.eu/represent_el.htm),
από τα γραφεία εκπροσώπησης στις εκτός ΕΕ χώρες (http://eeas.europa.eu/delegations/index_el.htm),
επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_el.htm) ή
καλώντας τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 (δωρεάν τηλεφωνικός αριθμός από όλη την Ένωση) (*).

(*) Οι πληροφορίες παρέχονται δωρεάν, και οι κλήσεις είναι γενικώς δωρεάν (ενδέχεται όμως κάποιες κλήσεις που πραγματοποιούνται μέσω ορισμένων τηλεπικοινωνιακών φορέων ή από τηλεφωνικούς θαλάμους ή ξενοδοχεία να χρεώνονται).

Εκδόσεις επί πληρωμή:

- από το EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Η Επενδυτική Διευκόλυνση ΑΚΕ, η οποία τελεί υπό τη διαχείριση της ΕΤΕπ, είναι ένα ανανεώσιμο κεφάλαιο υψηλού κινδύνου που στηρίζει επενδύσεις φορέων του ιδιωτικού τομέα και φορέων του δημόσιου τομέα που λειτουργούν υπό εμπορικούς όρους στην ομάδα κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού. Παρέχει μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση μέσω διαφόρων χρηματοοικονομικών μέσων, έχοντας στόχο να αποφέρει βιώσιμα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη. Το Συνέδριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Επενδυτική Διευκόλυνση προσφέρει προστιθέμενη αξία και ότι οι πράξεις της είναι συνολικά συνεπείς με την αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ με τις χώρες ΑΚΕ. Ωστόσο, η συμβατική υποχρέωση πληροφόρησης των τελικών δικαιούχων σχετικά με τη χρηματοδότηση της ΕΤΕπ / Επενδυτικής Διευκόλυνσης δεν τηρείται πάντοτε και η τεχνική βοήθεια δεν στοχεύει πάντοτε σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ



Υπηρεσία Εκδόσεων